

Een ulcus cruris uit de tropen, veroorzaakt door *Corynebacterium diphtheriae*?

PROF. DR. A. DE GEUS, TE AMSTERDAM

Het is een bekende klinische ervaring dat een zeldzaam geval dikwijls na korte tijd gevolgd wordt door een soortgelijke waarneming. Deze ervaring werd bevestigd bij de door collega WETSTEYN (1979) beschreven patiënte.

Op 14 november 1977 onderzocht ik op het consultatiebureau voor tropische ziekten een 29-jarige man wegens slecht genezende geïnficeerde schaafwondjes aan de benen. Patiënt was eind mei 1977 teruggekeerd van een verblijf van een half jaar in Zuid-Amerika. In juli 1977, tijdens een verblijf in een yogakamp in Frankrijk waar veel buitenlanders aanwezig waren, had hij schrammen op de benen opgelopen die geïnficeerd raakten. Een kweek leverde hemolytische streptokokken, type A, op. Patiënt werd alleen met lokale middelen behandeld. De meeste wondjes genazen; enkele bleven bestaan als hardnekkige ulcera, die nogal pijnlijk waren.

Op de hiel van de rechter voet bevonden zich 2 kleine ulcera waarvan de bodem bedekt was met een necrotisch beslag. De rand was enigszins opgeworpen, de omgevende huid was rood. Op beide onderbenen bevonden zich enkele bijna genezen ulcera. Uit beide ulcera werd veel *Staphylococcus aureus*, veel hemolytische streptokokken groep A, en vrij veel *Corynebacterium diphtheriae* type mitis, gekweekt (bacteriologisch laboratorium Academisch Ziekenhuis, Binnengasthuis; hoofd: prof. dr. H. C. ZANEN).

De patiënt werd behandeld met feneticilline (Broxil), 1 gram per dag gedurende 10 dagen. Op 25

november waren alle ulcera vrijwel gesloten. Van het korstje dat een der ulcera bedekte werd veel *Corynebacterium diphtheriae* gekweekt maar slechts enkele hemolytische streptokokken. Op 15 december konden van de inmiddels genezen ulcera geen bacteriën meer worden geïsoleerd.

Dit geval toont veel overeenkomst met de door collega WETSTEYN beschreven patiënte. De ulcera hadden bij beide patiënten hetzelfde aspect; er waren geen regionale lymfeklierzwellingen; bij beiden werden behalve difteriebacteriën ook stafylokokken en streptokokken geïsoleerd. De difteriebacteriën vormden bij geen der patiënten exotoxine; uit neus- en keelholte konden ze niet worden gekweekt. Beide patiënten waren tevoren tegen difterie gevaccineerd; onderzoek van huisgenoten viel negatief uit.

De laatste patiënt kreeg de infectie echter waarschijnlijk in Europa. Kort na het ontstaan van de zweren waren elders reeds hemolytische streptokokken geïsoleerd. Na behandeling met penicilline genazen de zweren snel, de streptokokken verdwenen vrijwel geheel maar de difteriebacteriën werden niet beïnvloed.

Het lijkt daarom waarschijnlijk dat in dit geval de ulcera secundair met difteriebacteriën zijn besmet.

LITERATUUR

WETSTEYN, J. C. F. M. (1979) *Ned. T. Geneesk.* 123, 9. April 1979

Het effect van het staken van langdurige antistollingbehandeling wegens myocardinfarct bij ouderen; een dubbelblind onderzoek

W. A. DE VRIES¹, J. G. P. TUISSEN², H. DE JONGE², E. A. LOELIGER³ EN J. ROOS¹

Onder de auspiciën van de Stichting Klinisch Onderzoek bij Trombose werd vanaf juni 1976 in zes Nederlandse trombosediensten bij een totaal aantal van 878 patiënten van 60 jaar en ouder, die na een doorgemaakt eerste myocardinfarct langdurig wa-

ren behandeld met anticoagulantia, een onderzoek verricht naar het effect van het staken van de behandeling. Bij deze patiënten waren behalve het doorgemaakte infarct geen bijzondere complicerende factoren aanwezig, zoals aneurysma cordis. Bij de helft van het aantal patiënten werden de anticoagulantia vervangen door een placebo.

Het zal nog enige tijd vergen voordat de verkregen gegevens zijn bewerkt en gepubliceerd kunnen worden. De voornaamste resultaten willen wij nu al aan de lezers van dit tijdschrift ter beschikking stellen door middel van onderstaande tabel.

¹Afdeling interne geneeskunde van het Rode Kruis Ziekenhuis te 's-Gravenhage.

²Afdeling medische statistiek van de Rijksuniversiteit te Leiden

³Afdeling haematologie van het Academisch Ziekenhuis te Leiden.

Doodsoorzaak	Overleden		Niet overleden	
	Placebo-groep	Anticoag.-groep	Placebo-groep	Anticoag.-groep
Mors subita	14	14		
Recidiefinfarct	24	4	34	16
klinisch bewezen geacht	19	2	28	11
waarschijnlijk	5	2	6	5
Dreigend infarct	—	—	8	12
Overige cardiale manifestaties	3	—	13	20
Trombotische aandoeningen	1	1	13	3
Intracranieële aandoeningen	5	6	14	5
zekere bloeding	—	4	—	2
waarschijnlijke bloeding	1	2	—	—
waarsch. geen bloeding	4	—	14	3
Niet-diagnostische bloeding	—	—	—	16
Interne ziekten	1	3	19	38
Chirurgische ziekten	—	—	20	20
Niet-medisch	1	—	15	15
Totaal	49	28	136	145

* Bij de te zamen 39 patiënten kwamen 3 diagnostische bloedingen voor.

** Bij de te zamen 58 patiënten kwamen 11 diagnostische bloedingen voor.

De kans op een klinisch bewezen geacht recidiefinfarct gedurende de twee jaar dat dit onderzoek duurde, werd vastgesteld op 3,7% bij de patiënten die anticoagulantia gebruikten en op 13,0% bij de patiënten die een placebo kregen. Ten aanzien van de totale sterfte waren de kansen respectievelijk 7,6% en 13,4%. (Deze kansen zijn berekend met correcties voor de expositieduur.) Vergelijking van de twee groepen met de logrank-methode resulteerde ten aanzien van het recidiefinfarct in een tweezijdige overschrijdingskans kleiner dan 0,001%; voor de totale sterfte was deze gelijk aan 1,6%. Het al dan niet ontstaan van een recidiefinfarct bleek onafhankelijk te zijn van de leeftijd van de patiënt en van de duur van de behandeling na het eerste infarct. De bloedingen kwamen weliswaar veelvuldiger voor in de anticoagulantia-groep, maar dit ging niet gepaard met een hogere sterfte. Aantal en ernst van de bloedingen vielen binnen de bekende grenzen.

Bladvulling

Een kwakzalversdiploma en alternatieve geneeskunde

„Berlijn — In de commissie van voorbereiding der kwakzalverijwet is voorgesteld de uitoefening der geneeskunst toe te staan aan hen, die een examen zullen afleggen voor een commissie, bestaande uit een administratief ambtenaar als voorzitter, een arts, die geen praktijk uitoefent, een leeraar bij het middelbaar onderwijs, een geëxamineerd natuur-arts en een homoeopathisch arts. Het examen zal bestaan in een „Intelligenzprüfung“, gelijkstaande met de toelatingseisen voor op-één-na de hoogste klasse van de Realschule, en uit een vak-examen. De regeeringsvertegenwoordiger verklaarde, dat daarvan niets kon komen,

In Nederland worden ongeveer 120.000 patiënten langdurig met anticoagulantia behandeld ter voorkoming van een recidief na het eerste hartinfarct. Dit grote aantal is onder meer het gevolg van de positieve resultaten van enkele Nederlandse onderzoeken en van de faciliteiten die de Nederlandse trombosediensten bieden.

Het zojuist beëindigde onderzoek dat alleen door de medewerking van zeer velen mogelijk was, biedt de behandelende medici en hun patiënten feitelijke gegevens inzake het te verwachten effect van het staken van langdurige anticoagulantia-therapie bij ouderen. Natuurlijk moeten bijkomende nadelen van een langdurige behandeling voor iedere individuele patiënt worden afgewogen tegen het te verwachten voordeel.

Juni 1979

omdat het in strijd was met de „Kurirfreiheit“. Verworpen werd het socialistische voorstel om de geneeskunst tot een staatsbedrijf te maken, maar aangenomen het voorstel van het centrum om, indien iemand de beloning zijner geneeskundige diensten voor een weldadig doel besteedt, zijn optreden niet gelijk te stellen met de uitoefening der geneeskunst als beroep. Pastor Kneipp, de „gottbegnadete“ arts, dien zelfs de Paus zou hebben ontboden, werd hierbij als voorbeeld aangevoerd. Als de rijksdag zich hiermee vereenigt, zal iederen kwakzalver van wetswege een voorwendsel in handen worden gegeven.”

(Berichten. Buitenland (1911) *Ned. T. Geneesk.* 55, I, 746.)